

Rapportage Boekenbranche Meting 42

Thema meting: Leesopvoeding

472962

September 2017

Ewout Witte, Suzanne van Strien, Alma Akkerman

Inhoudsopgave

1

Inleiding

2

Management samenvatting

3

Resultaten

- Rol ouders in leesontwikkeling kind
 - Leesgedrag kind
 - Genres en aankopen / parallellen kopen en lenen
 - Campagnes
 - Verwachtingen en ontwikkelingen
 - Eigen leesgedrag
-

4

Bijlagen

- Onderzoeksverantwoording
- Certificering

Inleiding

Inleiding

In opdracht van KVB-SMB, CPNB, KB en Stichting Lezen doet GfK jaarlijks vier metingen naar het koop-, lees- en leengedrag van Nederlandse consumenten.

De metingen zijn onderverdeeld in twee reguliere en twee themametingen. Deze tweede themameting van 2017 gaat over de leesopvoeding van ouders van 18 jaar en ouder waarvan het jongste kind tussen de 0 en 18 jaar is.

Doel

Het doel van het onderzoek is om meer inzicht te krijgen in de rol die ouders spelen bij de leesontwikkeling van het kind. Naast het leesgedrag van het kind wordt er ook informatie verzameld over het eigen (voor)leesgedrag en het kopen/lenen van boeken voor het kind.

Thema's

De resultaten zijn in dit rapport onderverdeeld in de volgende thema's:

- Rol ouders in leesontwikkeling kind
- Leesgedrag kind
- Genres en aankopen / parallelen kopen en lenen
- Campagnes
- Verwachtingen en ontwikkelingen
- Eigen leesgedrag

Management samenvatting

Rol ouders in de leesontwikkeling van het kind

De helft van de ouders leest op dagelijkse basis voor aan het kind

Van de ouders met kinderen tussen de 0 en 12 jaar leest 54% minstens een keer per dag voor aan het kind. Daarnaast wordt het lezen en voorlezen aan het kind door meer dan de helft van de ouders als belangrijk voor de ontwikkeling van het kind gezien.

Vrijwel alle ouders ondernemen activiteiten rondom lezen, zoals het bezoeken van de bibliotheek of boekenwinkel om een boek te kopen/lenen. Voorlezen staat op nummer één als activiteit. Dit vooral vanwege de taalontwikkeling van het kind en omdat het kind het zelf leuk vindt.

Naarmate het kind ouder wordt, neemt het samen boeken kopen af, maar neemt het praten over de inhoud van de boeken juist toe. Moeders ondernemen hierin vaker leesactiviteiten met het kind dan dat vaders dat doen. Over het algemeen komt het initiatief om leesactiviteiten te doen vanuit zowel de ouder als het kind. Naarmate het kind ouder wordt, komt het initiatief vaker van de ouder dan vanuit het kind.

Leesgedrag van het kind

Ruim de helft van de kinderen die kunnen lezen, vindt het leuk om te doen*

Dit enthousiasme neemt wel af naarmate het kind ouder wordt. Binnen de leeftijd van 8-12 jaar vindt 62% lezen leuk om te doen. Dit percentage zakt naar 37% bij kinderen van 13 jaar of ouder. De meeste kinderen die lezen niet leuk vinden, geven de voorkeur aan andere activiteiten of vinden lezen saai. De interesse in genres verschilt per doelgroep. Waarbij kinderen binnen de leeftijd van 0-7 jaar de voorkeur geven aan AVI-boekjes, sprookjesboeken en stripboeken, ontwikkelt deze voorkeur zich naar spannende en avonturenboeken vanaf 8 jaar.

Voorlezen is een activiteit die door de ouder als zeer belangrijk wordt ervaren maar daarnaast is het ook een activiteit die erg gewaardeerd wordt door het kind. Ondanks de toenemende digitalisering geeft het kind toch vooral de voorkeur aan een papieren boek. Slechts 6% van de kinderen vindt het leuker om uit een e-book te lezen. Luisterboeken worden door een kleine groep regelmatig beluisterd en zijn vooral populair onder 6-7 jarigen.

* Gemeten vanuit het perspectief van de ouders over de kinderen

Genres en aankopen / parallellen kopen en lenen

Driekwart van de kinderen is lid van de bibliotheek

Binnen de leeftijdscategorie van 8-12 jaar is dit zelfs 88%. Wanneer de kinderen ouder worden, neemt het lidmaatschap af, nog 67% van de kinderen is dan lid. Bijna een derde bezoekt minimaal 1 keer per maand of vaker de bibliotheek om een boek te lenen. Naarmate het kind ouder wordt, beslist het vaker zelf over de boeken die hij/zij leent. Het kopen van boeken blijft wel vooral in de handen van de ouders.

Ondanks het feit dat veel kinderen lid zijn van de bibliotheek, wordt het bezoek eraan niet erg door de ouders gestimuleerd. Zo bezoekt slechts 9% van de ouders de bibliotheek samen met het kind op maandelijkse basis. Meer dan een derde geeft zelfs aan dit minder vaak dan een keer per jaar te doen of het zelfs nooit te doen. Kinderen alleen bezoeken de bibliotheek ook vrijwel niet. Toch komt de keuze voor het lenen van boeken vooral bij de kinderen vandaan.

Bijna een derde van de ouders koopt eens per kwartaal samen met het kind een nieuw boek
Het kopen van boeken wordt erg gestimuleerd door de ouder(s). Hierbij is de fysieke boekhandel de meest gekozen locatie om dit te doen. Bij het uitzoeken van het boek is de voorkeur van het kind het belangrijkste. Daarnaast wordt de leeftijd van het kind ook meegenomen in de overweging.

Conclusies

Campagnes

Kinderboekenweek bij uitstek bekendste lees- en boekencampagne bij ouders

De campagne is bij ouders onder alle leeftijdscategorieën goed bekend en is vaker bekend bij moeders dan bij vaders. De Kinderboekenweek wordt dan ook als zeer nuttig ervaren door de ouders. Zo geloven zij dat deze campagne de interesse voor het lezen van verhalen en boeken bij het kind wekt. Ook vinden de ouders dat de Kinderboekenweek bijdraagt aan het verkennen van verschillende genres bij de kinderen. De Kinderboekenweek is vooral effectief bij kinderen jonger dan 13 jaar.

Verwachtingen en ontwikkelingen

Ouders hebben graag grip op het mediagebruik van hun kind

Voor online media vinden ze dat nog belangrijker dan bij het lezen. Veel boeken die kinderen krijgen, worden ook daadwerkelijk gelezen; slechts 15% van de ouders ziet veel boeken die het kind krijgt ongelezen in de kast belanden. De meeste ouders kunnen goed inschatten welke boeken geschikt zijn voor het leesniveau of de leeftijd van het kind en maken zich vrijwel geen zorgen dat de kinderen boeken lezen die voor een oudere doelgroep bedoeld zijn.

Eigen leesgedrag

Lezen ook populair onder ouders

Drie kwart van de ouders vindt zelf een boek lezen (zeer) leuk. Een derde van de ouders leest dan ook minimaal drie keer per week of vaker. Moeders geven wel vaker aan lezen leuk te vinden en doen dit dan vooral uit papieren boeken. Gemiddeld gezien, heeft een gezin rond de 60 boeken in huis.

Resultaten

Leeswijzer

* Significant verschil t.o.v. meting 28 (meting april 2014)

X Niet meegenomen in meting

□ Significant verschil t.o.v. leeftijdsgroepen meting 28 (meting april 2014)

♀ Geven vrouwen vaker aan dan mannen

♂ Geven mannen vaker aan dan vrouwen

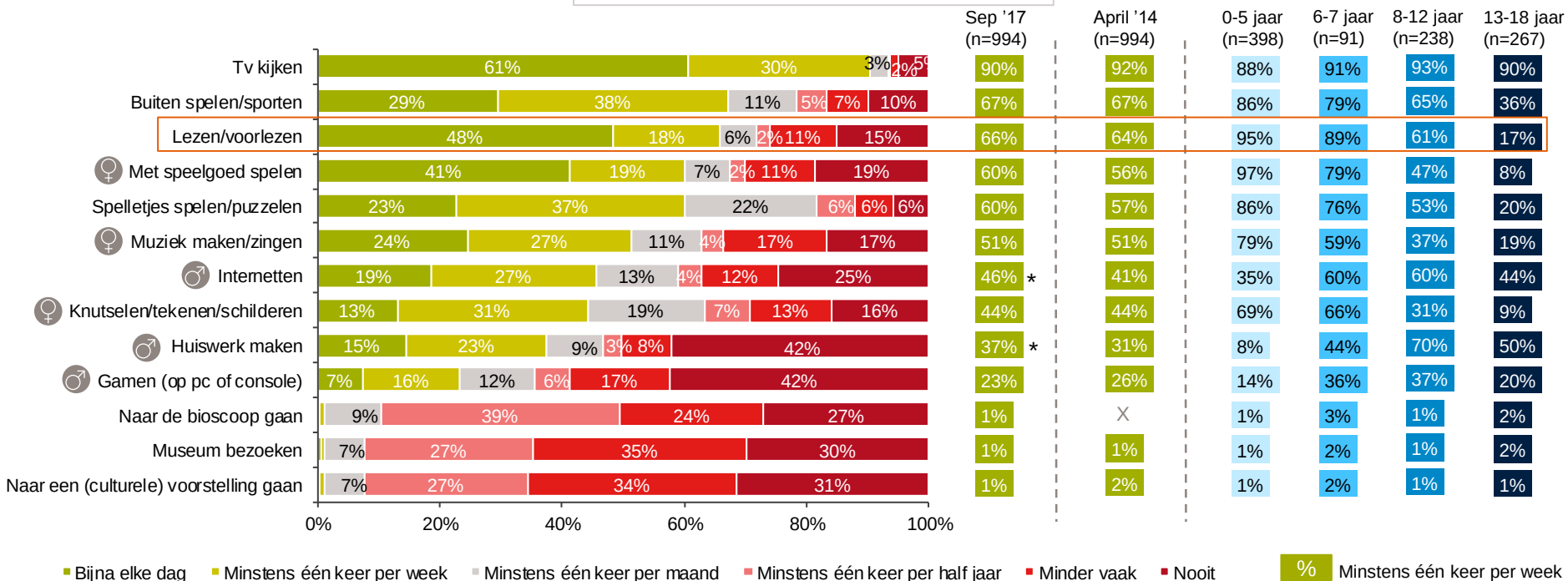

Rol ouders in leesontwikkeling kind

Lezen / voorlezen is de 3^e activiteit die men met het kind doet, sterke afname naarmate het kind ouder wordt

Frequentie activiteiten met kind

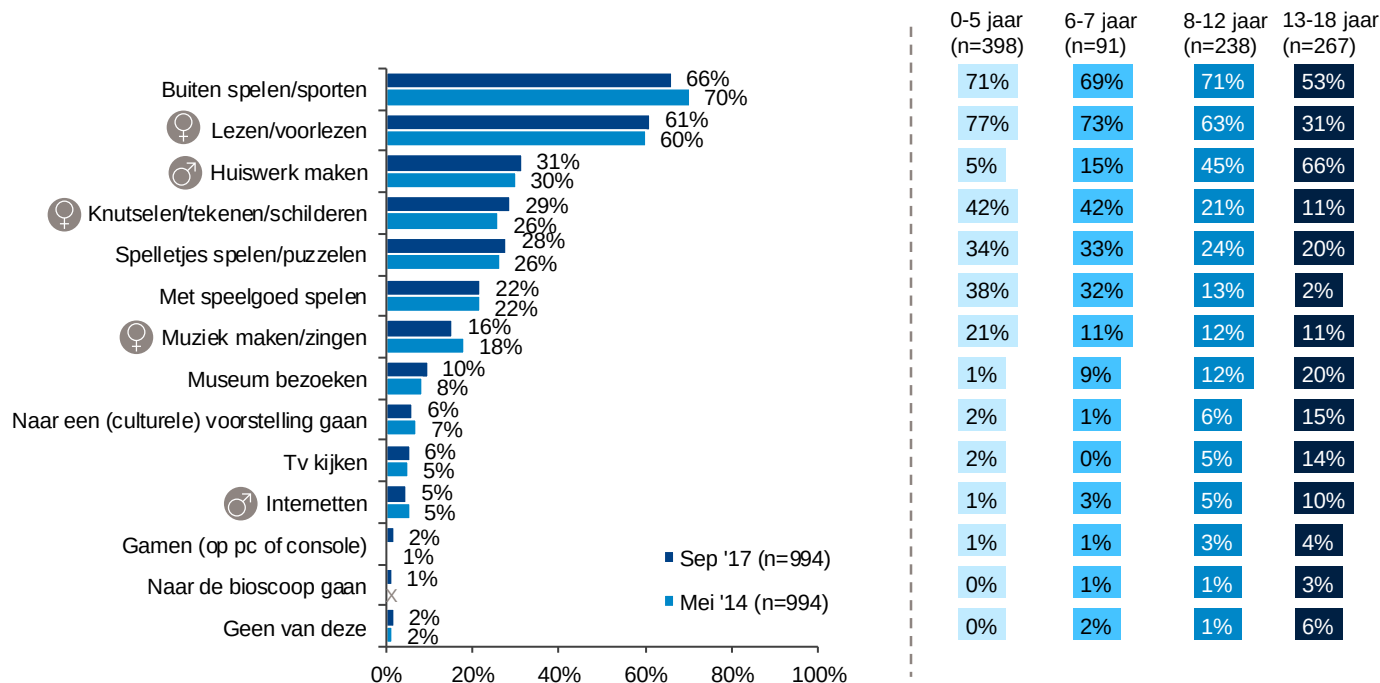
A01: Kunt u van de onderstaande activiteiten aangeven hoe vaak u deze samen met uw kind doet?

Basis: allen

Meer dan de helft van de ouders vindt samen lezen / voorlezen essentieel voor de ontwikkeling van het kind; moeders zien hier vaker het nut van in

Belangrijke activiteiten voor ontwikkeling kind

Achtergrond:

Ouders met jonge kinderen (0-5 jaar) vinden muziek maken/zingen belangrijker voor de ontwikkeling van het kind dan ouders met oudere kinderen.

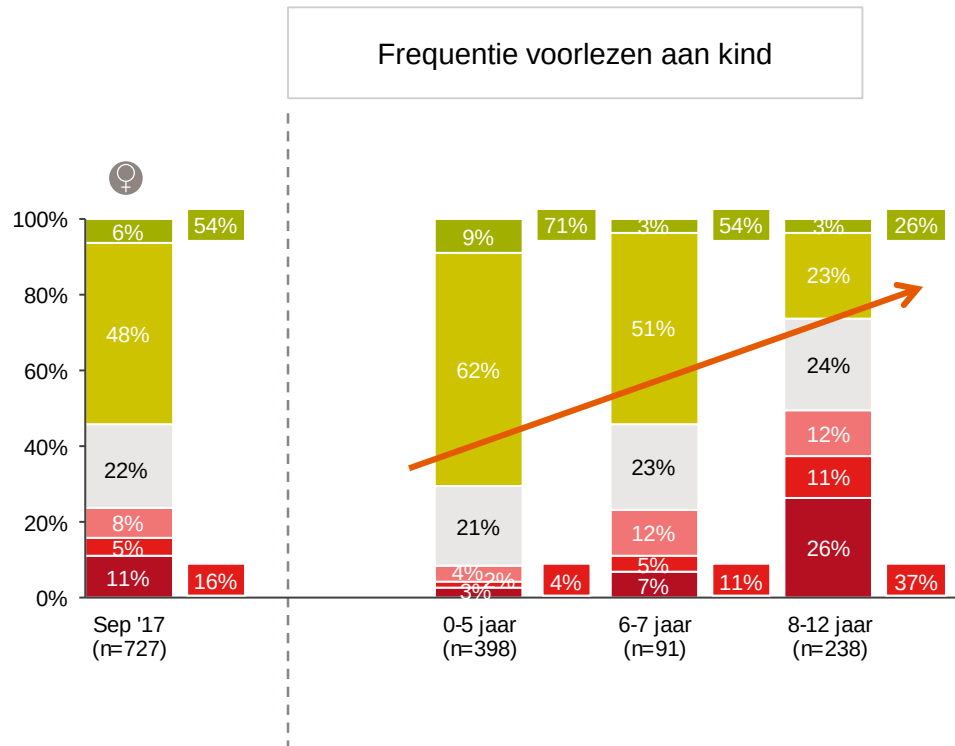
Ouders die zelf frequent (wekelijks) lezen vinden voorlezen aan het kind of het kind zelf laten lezen vaker belangrijk voor de ontwikkeling.

Bijna driekwart van de ouders met kinderen tot en met 5 jaar leest dagelijks voor; dit neemt af naarmate het kind ouder wordt

Achtergrond:

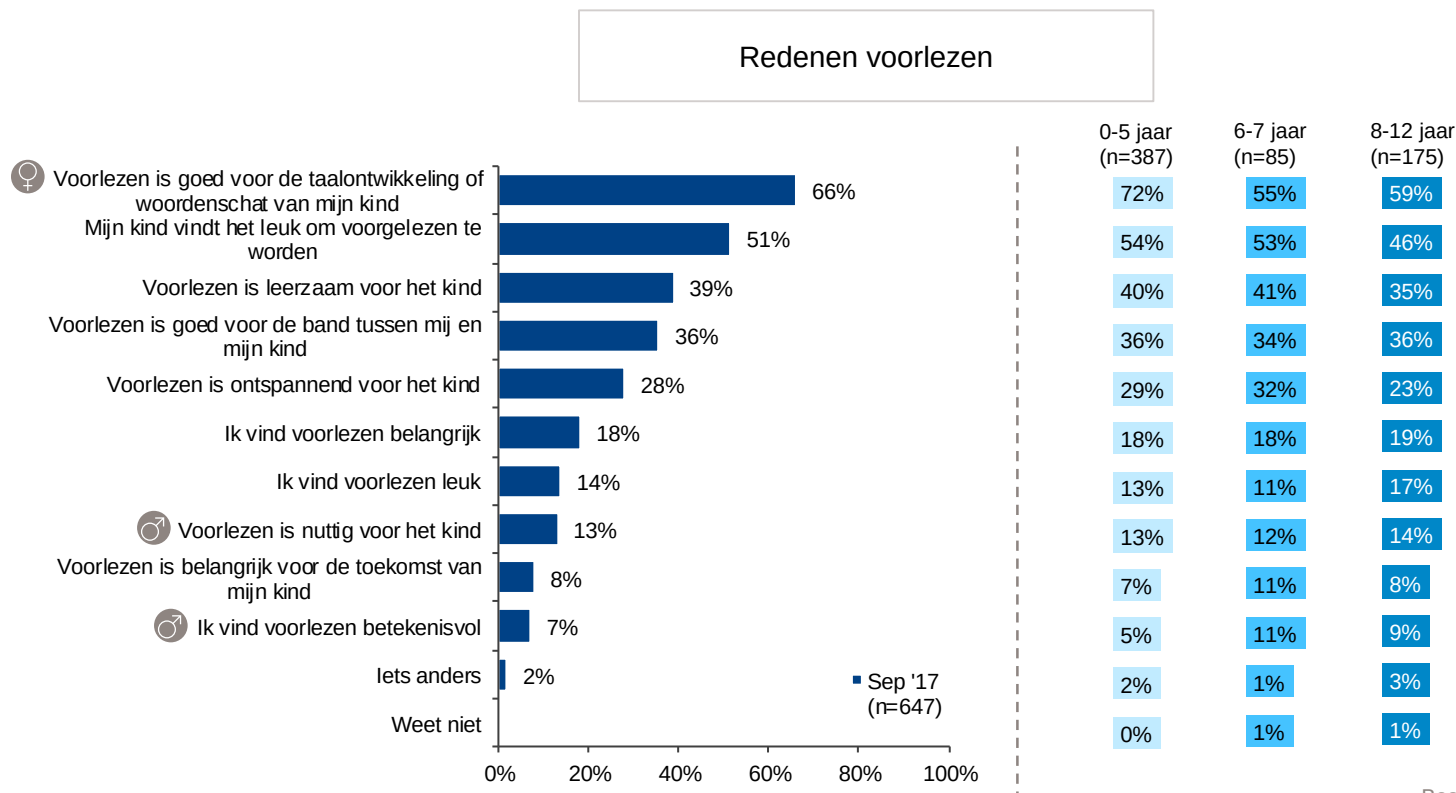
Jonge ouders tot en met 34 jaar lezen vaker voor aan het kind dan oudere ouders. Dit ligt in lijn met het feit dat men vaker voorleest aan jonge kinderen tot en met 5 jaar.

- Meerdere keren per dag
- Minstens één keer per dag
- Meerdere keren per week
- Minstens één keer per week
- Minstens één keer per maand
- (Bijna) nooit

- % Minstens één keer per dag
- % Minder vaak dan één keer per week

Belangrijkste redenen om voor te lezen aan het kind zijn de taalontwikkeling en het plezier dat het kind eraan beleeft

A04: U heeft aangegeven dat u het jongste kind (wel eens) voorleest. Kunt u hieronder aangeven welke reden(en) u daarvoor heeft?

Basis: leest wel eens voor aan het jongste kind

Naarmate het kind ouder wordt, kopen / lenen ouders minder vaak boeken voor ze, maar praten wel vaker met hun kind over boeken

Activiteiten omtrent lezen

0-5 jaar (n=398)	6-7 jaar (n=91)	8-12 jaar (n=238)	13-18 jaar (n=267)
83%	70%	48%	8%
58%	50%	48%	27%
40%	58%	58%	19%
32%	35%	38%	29%
18%	30%	44%	40%
32%	45%	31%	15%
19%	25%	26%	30%
18%	31%	33%	17%
29%	36%	20%	6%
11%	9%	3%	2%
2%	3%	7%	8%
4%	4%	1%	0%
1%	2%	1%	8%
3%	1%	6%	23%

A05: Welke activiteiten op het gebied van lezen onderneemt u wel eens?

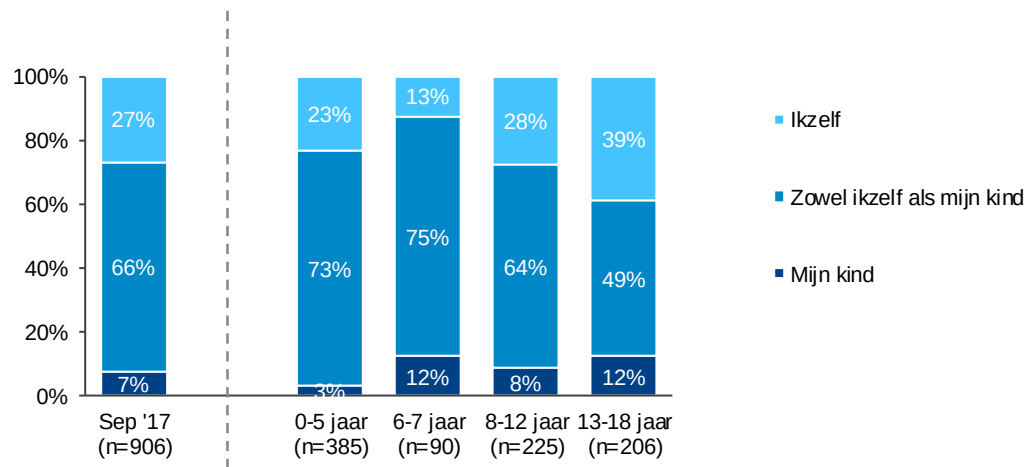
© GfK November 17, 2017 | Boekenbranche meting 42 | september 2017

Basis: allen

Initiatief om activiteiten rondom lezen te doen, komt vaak vanuit zowel de ouder als het kind

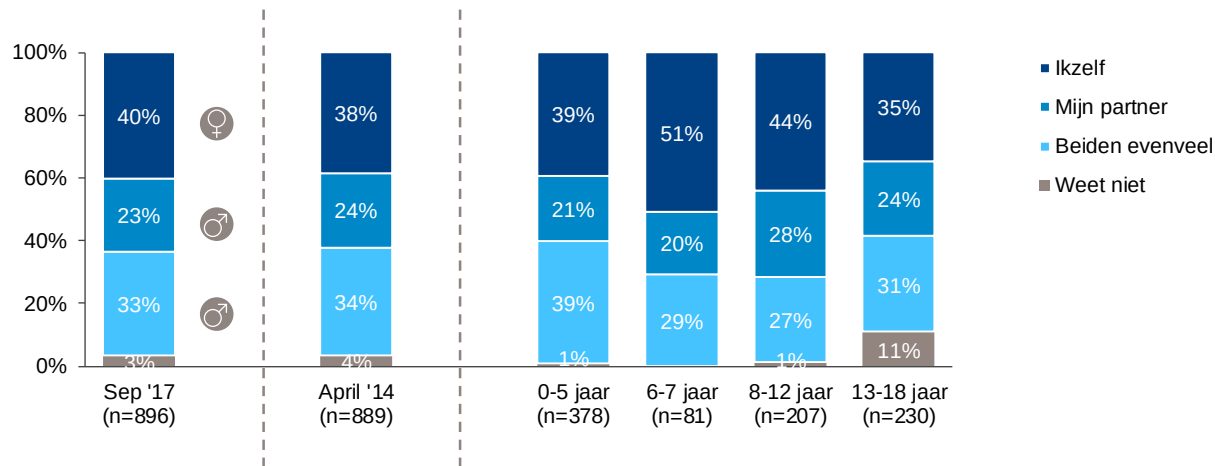

Initiatiefnemer activiteiten omtrent lezen

Vrouwen zijn vaker bezig met de leesactiviteiten van het kind

Het meest bezig met leesactiviteiten kind

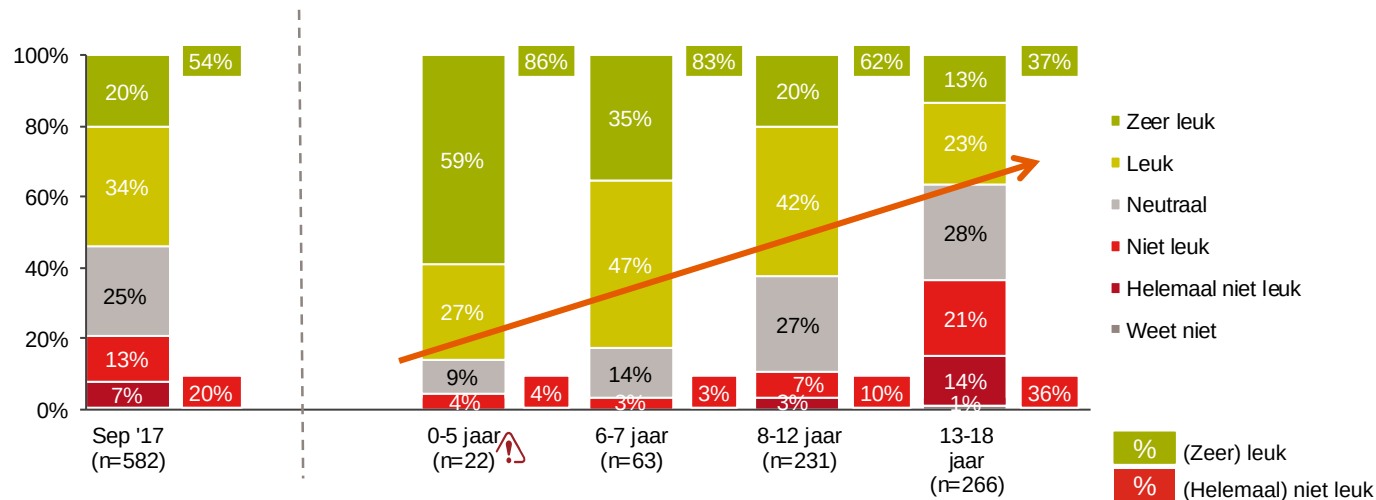

Leesgedrag kind

Ruim de helft van de kinderen die kunnen lezen, vindt het leuk om te doen; enthousiasme neemt af naarmate het kind ouder wordt

Mate waarin kind lezen leuk vindt*

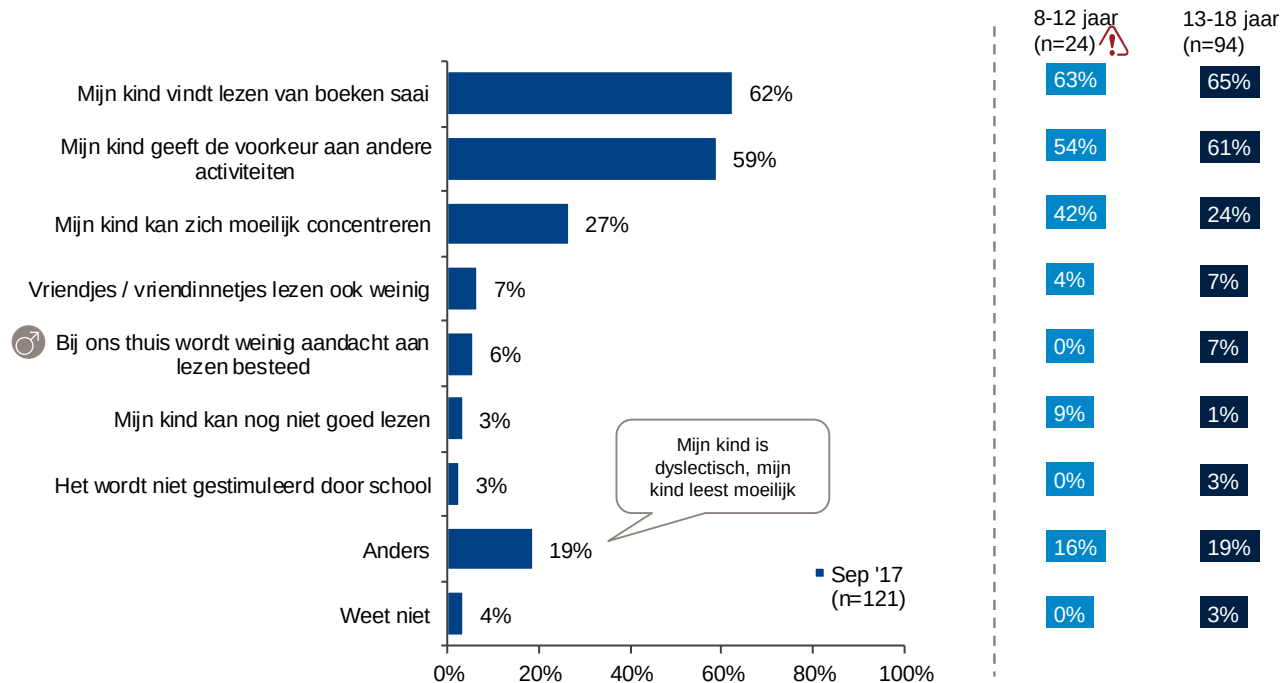

*deze vraag is gesteld aan ouders en hierbij is dus de perceptie van de ouder over het kind gemeten
Basis: kind kan zelf lezen

Kinderen die lezen niet leuk vinden, geven de voorkeur aan andere activiteiten of vinden lezen saai

Redenen waarom kind lezen niet leuk vindt

Alleen leeftijdsgroepen weergegeven indien n > 20

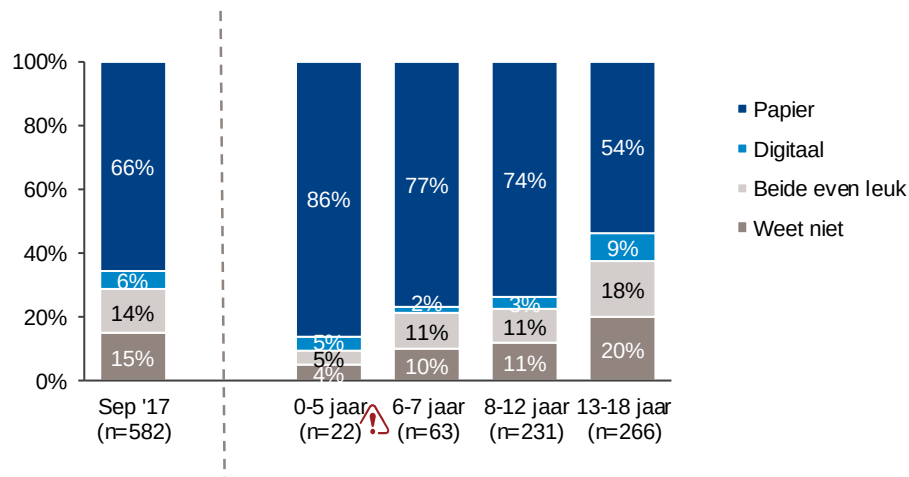
B07: U heeft aangegeven dat uw kind het lezen van boeken (helemaal) niet leuk vindt. Wat zijn daar de redenen voor?

Basis: het kind vindt lezen (helemaal) niet leuk

Digitaal boek nog niet erg in trek bij kinderen

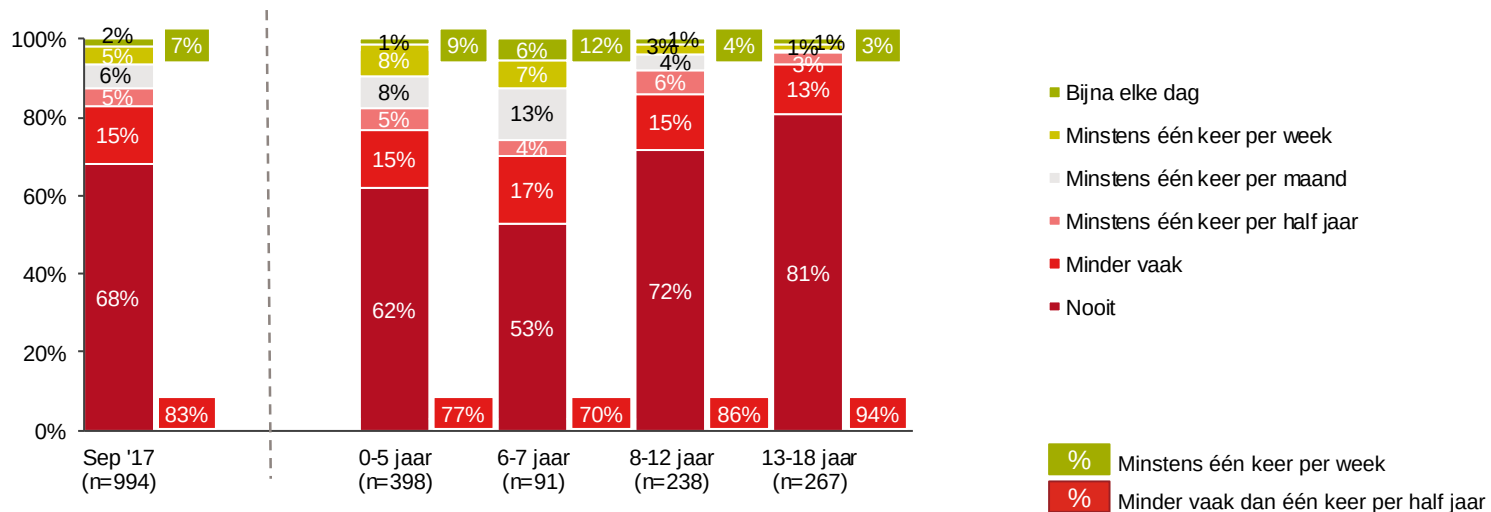
Papieren vs. digitale boeken

Luisterboek vooral gebruikt door kinderen in de leeftijd van 6-7 jaar

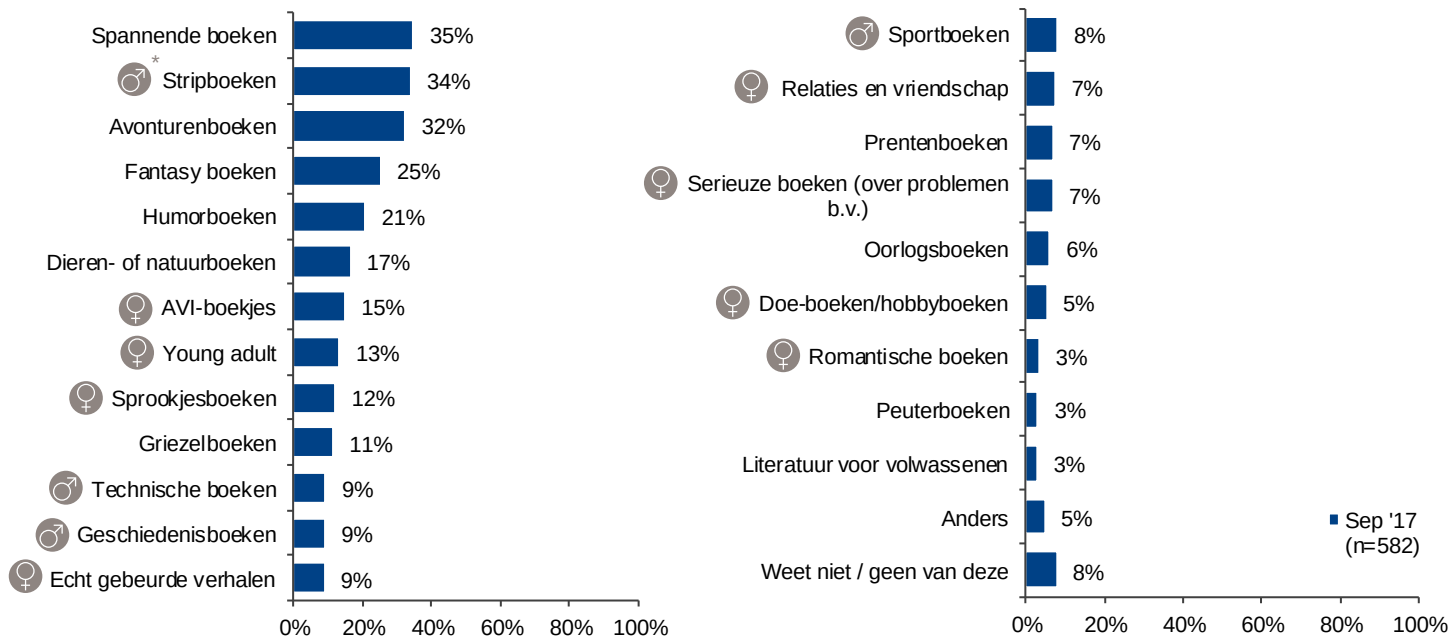
Frequentie kind luisteren naar luisterboeken

Spannende boeken, stripboeken en avonturenboeken het populairst bij kinderen

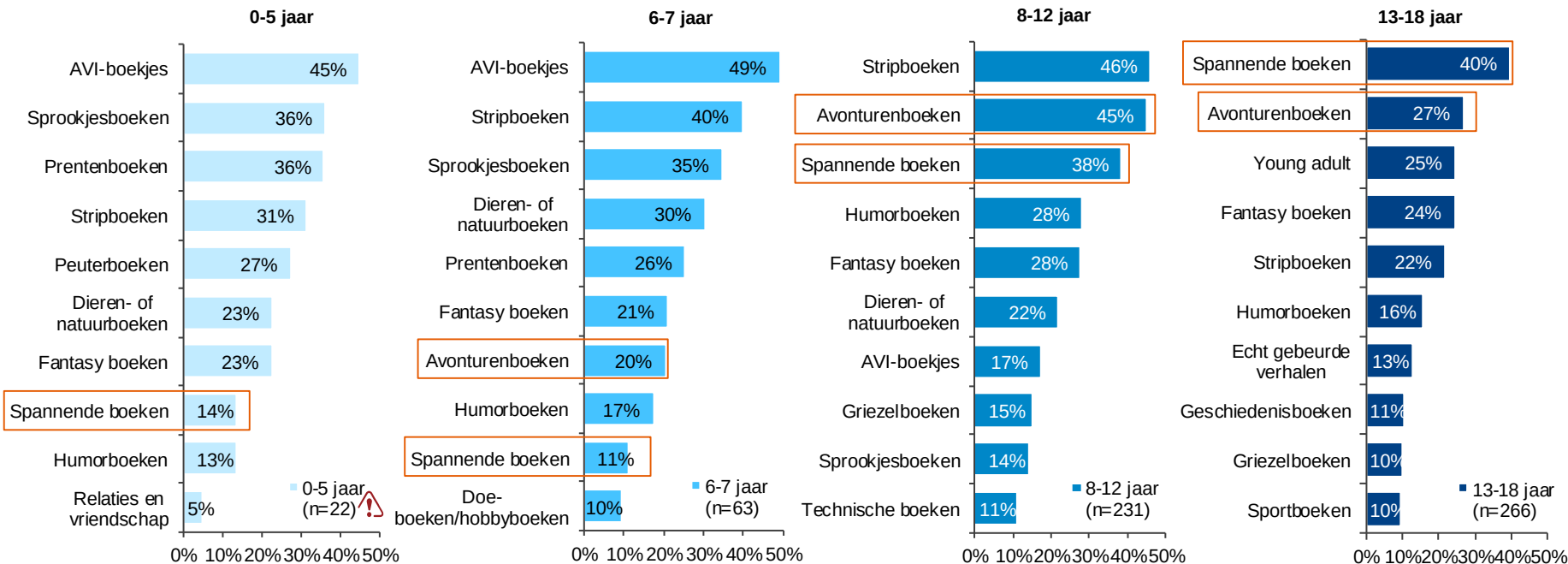
Favoriete genres van kind

Naarmate het kind ouder wordt, neemt de interesse in avonturen en spannende boeken toe; stripboeken vooral populair tot en met 12 jaar

Top-10 favoriete genres per leeftijdsgroep

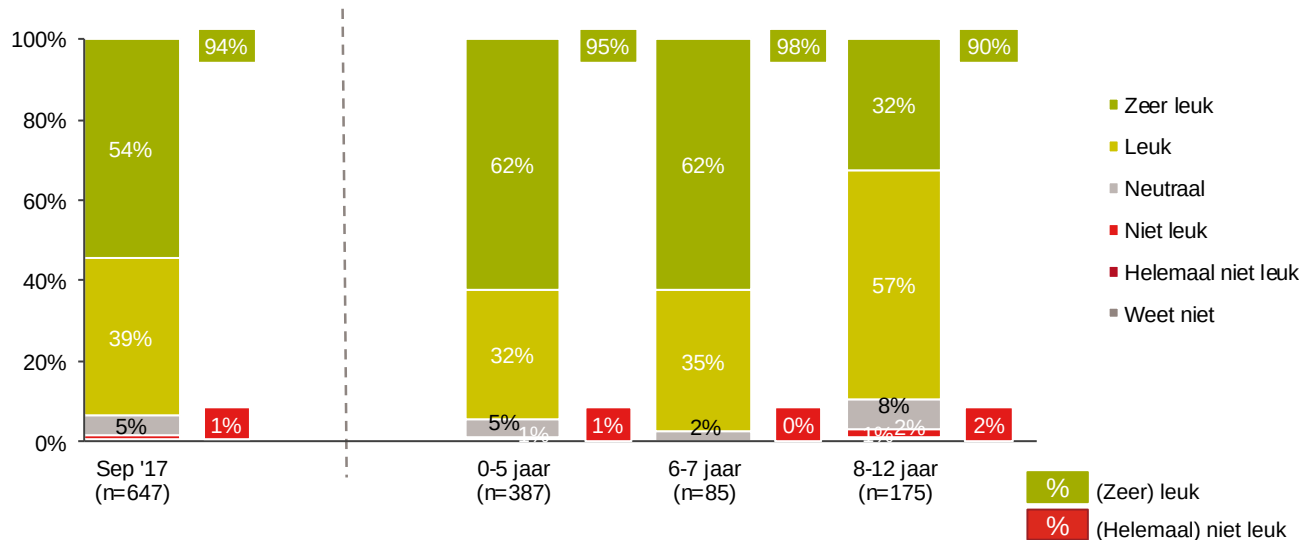
Voorlezen door ouders wordt als (zeer) leuk ervaren door het kind

Mate waarin voorlezen als leuk ervaren wordt door kind

Achtergrond:

Ouders die iedere dag voorlezen geven vaker aan dat kinderen het leuk vinden om voorgelezen te worden.

Genres en aankopen/ parallellen kopen en lenen

Bijna een derde van de ouders bezoekt de bibliotheek op maandelijkse basis samen met het kind

Frequentie bibliotheekbezoek

	Mijn kind en ik samen*	Mijn kind alleen*	Alleen ikzelf
(bijna) Iedere week / 1-2 keer per maand	30%	♂ 16%	♀ 15%
1-2 keer per kwartaal, 1-2 keer per jaar	32% ♀	19%	♂ 18%
Minder vaak / nooit	38%	♀ 65%	67%

Voor uitgebreide grafieken per leeftijdsgroep zie bijlage

* Alle respondenten waarbij het jongste kind ouder is dan 3 jaar

C01: Hoe vaak komen u en / of uw kind gemiddeld in de bibliotheek om één (of meerdere) boek(en) voor uw kind te lenen?

Basis: allen (n=994)

In meer dan de helft van de gevallen beslist het kind over het lenen van boeken

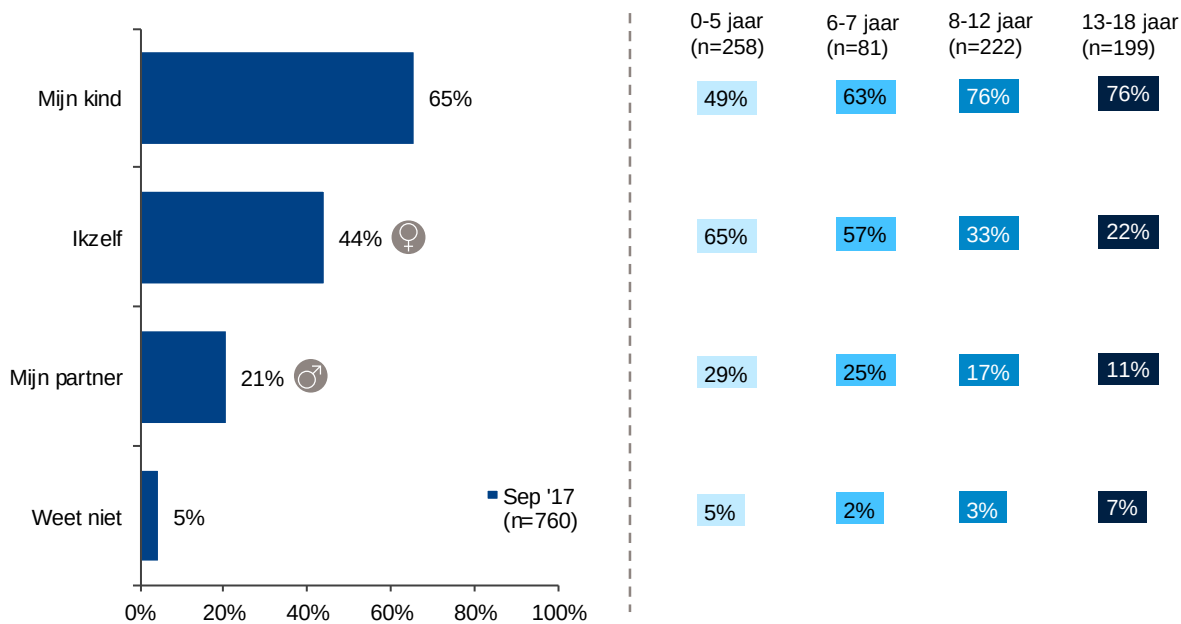
Beslisser lenen van boeken

Achtergrond:

Ouders die op dagelijkse basis voorlezen aan het kind beslissen vaker zelf over het lenen van boeken dan ouders die minder vaak voorlezen.

Ouders die zelf minimaal wekelijks lezen beslissen ook vaker zelf over de boeken die uit de bibliotheek meegenomen worden.

20% van de ouders geeft aan dat enkel zij zelf beslissen over het lenen van boeken

Een derde van de ouders is lid van de bibliotheek; daling ten opzichte van 2014

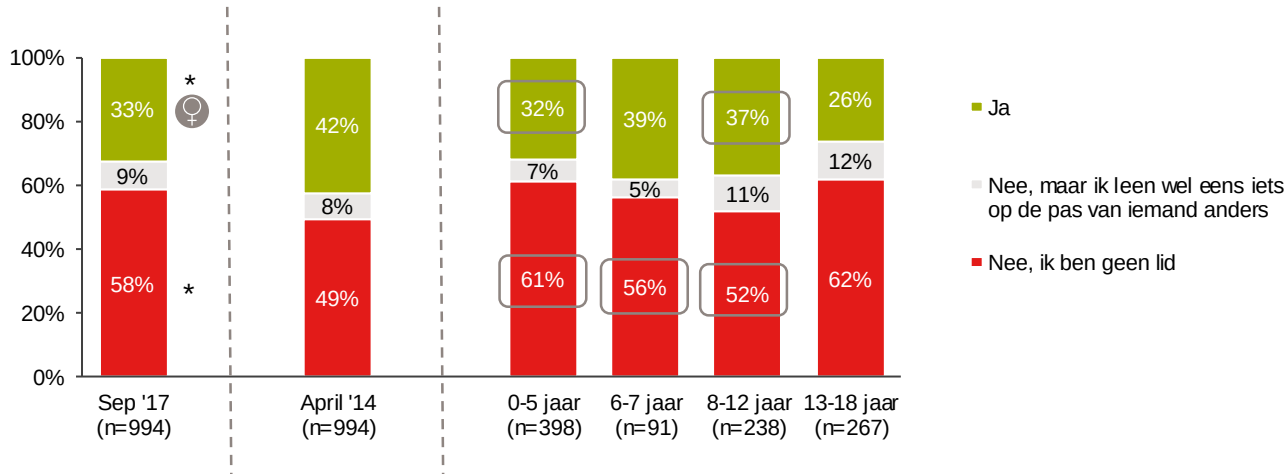

Zelf lid van bibliotheek

Achtergrond:

Het lidmaatschap van ouders met kinderen tussen 0-5 jaar is gedaald van 44% in mei 2014 meting naar 32% in de huidige meting.

Onder ouders van kinderen in de leeftijd van 6-7 jaar is dit percentage gezakt van 52% naar 39% in de huidige meting.

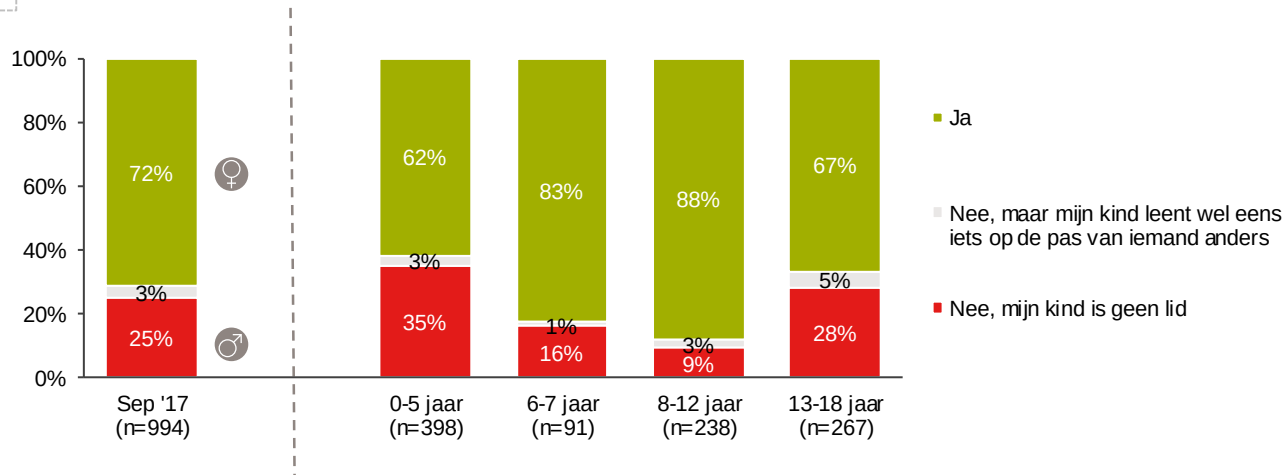

Bijna driekwart van de kinderen is lid van de bibliotheek; piek bij leeftijdsgroep 8-12 jarigen

Kind lid van bibliotheek*

Mei '14 (n=994):
71% lid vs. 28% geen lid

* Mogelijke overschatting. Cijfers van Koninklijke Bibliotheek: 0-18 jaar, 64% lid van de bibliotheek

Basis: allen

Samen met het kind boeken kopen wordt overwegend eens per half jaar of per kwartaal gedaan

Frequentie boeken kopen

	Mijn kind en ik samen*	Mijn kind alleen*	Alleen ikzelf
(bijna) iedere week, 1-2 keer per maand	♂ 8%	4%	10%
1-2 keer per kwartaal, 1-2 keer per jaar	56%	♂ 17%	46%
Minder vaak, nooit	36%	♀ 79%	44%

Voor uitgebreide grafieken per leeftijdsgroep zie bijlage

* Alle respondenten waarbij het jongste kind ouder is dan 3 jaar

Basis: allen (n=994)

Meer dan de helft van de kinderen in de leeftijd van 12+ beslist zelf over het kopen van een boek

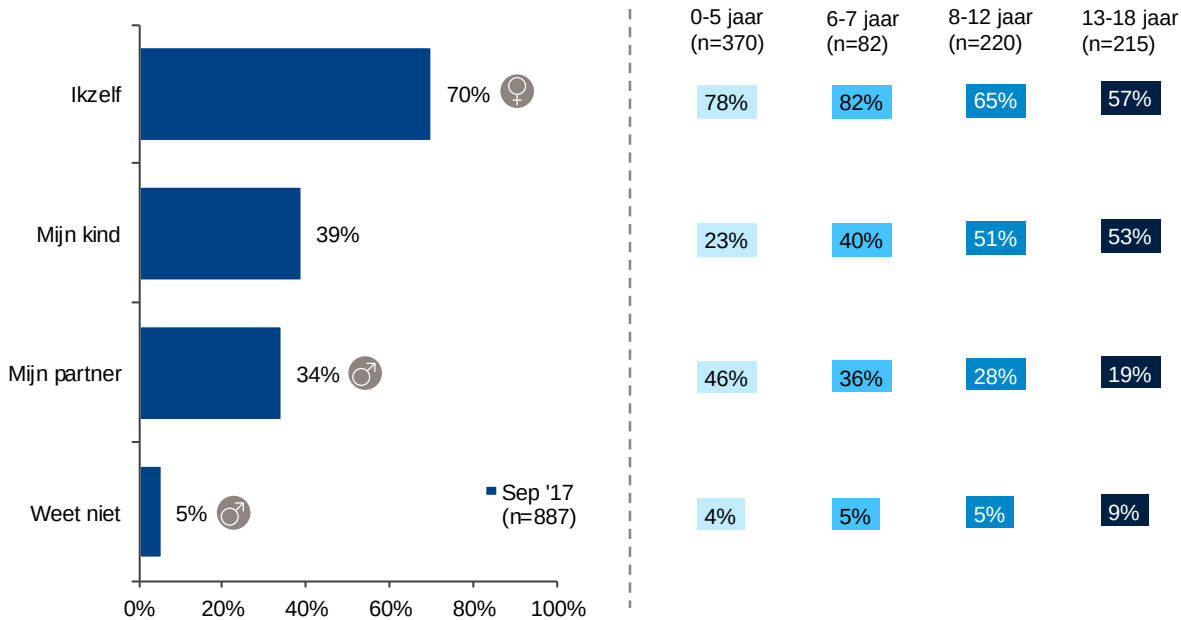
Beslisser kopen boeken

Achtergrond:

Jonge ouders tot en met 34 jaar zijn vaker de beslisser als het gaat om het kopen van boeken.

Ouders die op dagelijkse basis voorlezen zijn ook vaker de beslisser.

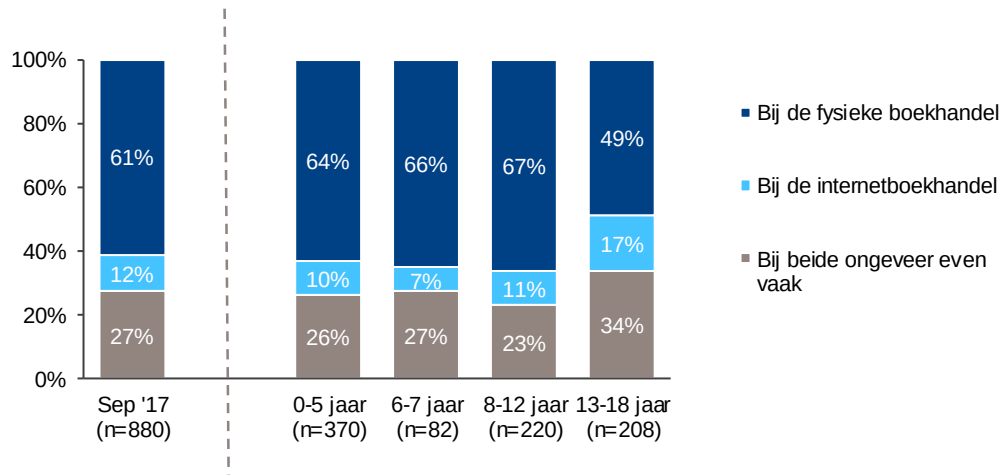
35% van geeft aan dat enkel zij zelf beslissen over het kopen van boeken

Boeken voor het kind worden overwegend bij de fysieke boekhandel gekocht

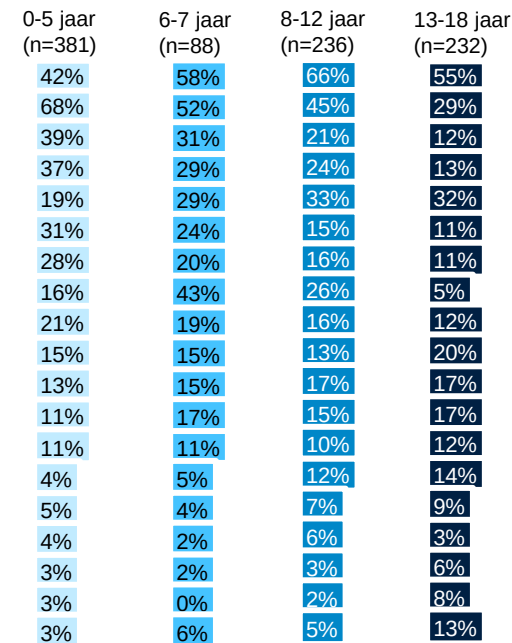
Locatie om boeken voor kind te kopen

Voorkeur van het kind belangrijkste aspect bij het uitkiezen van een boek; prijs speelt een beperkte rol

Beïnvloedende aspecten op keuze boek voor kind

C08: Kunt u aangeven welke van onderstaande aspecten van invloed zijn op uw keuze voor het boek voor uw kind?

Basis: koopt/leent wel eens boeken voor het kind

Campagnes

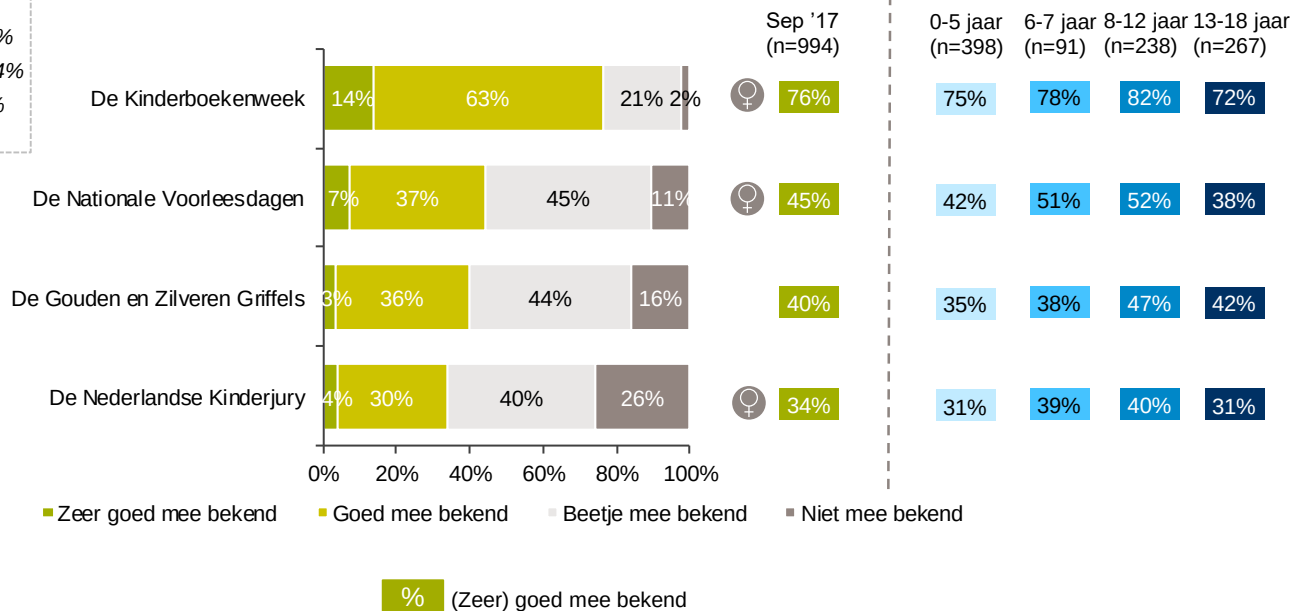
Kinderboekenweek bij uitstek de bekendste lees- en boekencampagne bij ouders

Naamsbekendheid campagnes in april '14 (n=994):

De Kinderboekenweek: 82%
De Nationale Voorleesdagen: 51%
De Gouden en Zilveren Griffels: 64%
De Nederlandse Kinderjury: 46%

Bekend met lees- en boekencampagnes

D01: Kunt u aangeven in hoeverre u bekend bent met de volgende lees- en boekencampagnes?

© GfK November 17, 2017 | Boekenbranche meting 42 | september 2017

Basis: allen

38

Ouders zijn goed op de hoogte van de inhoud van iedere campagne

Associaties Nationale Voorleesdagen

“Voorlezen op school”

“Bekende Nederlanders die voorlezen op basisscholen”

“Extra aandacht voor voorlezen”

“Dat er op scholen door ouders, opa's en oma's voorgelezen wordt”

“Er worden veel voorleesactiviteiten georganiseerd, bijvoorbeeld in de bibliotheek, boekwinkels en op scholen”

“Voorleessessies voor kinderen door schrijvers/bekende Nederlanders/onbekende Nederlanders bij bibliotheken, boekwinkels en andere relevante openbare plekken.”

Associaties Nederlandse Kinderjury

“Kinderen die boeken beoordelen”

“Prijs voor beste kinderboek door kinderen beoordeeld”

“Een jury van kinderen die boeken beoordelen”

“Dat kinderen het boek van het jaar kiezen”

“Kinderen kiezen gezamenlijk het beste boek”

D02: Waar denkt u aan bij de Nationale Voorleesdagen?

D03: Waar denkt u aan bij de Nederlandse Kinderjury?

© GfK November 17, 2017 | Boekenbranche meting 42 | september 2017

Basis: (beetje) bekend met de Nationale voorleesdagen (n=243)

Basis: (beetje) bekend met de Nederlandse Kinderjury (n=243)

Ouders zijn goed op de hoogte van de inhoud van iedere campagne

Associaties Kinderboekenweek

“Kinderboekenweekgeschenk”

*“Een week waarin het **kinderboek** centraal staat”*

*“Veel aandacht in **media** en op **scholen** voor lezen en boeken”*

*“**Promotie** van kinderboeken rond een bepaald **thema**”*

*“**Extra aandacht** voor lezen”*

*“**Extra activiteiten** op school, in de bieb en bij de boekenwinkel”*

Associaties Gouden en Zilveren Griffels

*“**Prijs** voor het **beste boek**”*

*“Prijzen voor **schrijvers**”*

*“Uitreiking van **prijzen** voor beste **kinderboeken**”*

*“**Bekroonde jeugdboeken**. De beste jeugdboeken van dat jaar”*

“Goede boeken”

“Literatuurprijs”

D04: Waar denkt u aan bij de Kinderboekenweek?

D05: Waar denkt u aan bij de Gouden en Zilveren Griffels?

© GfK November 17, 2017 | Boekenbranche meting 42 | september 2017

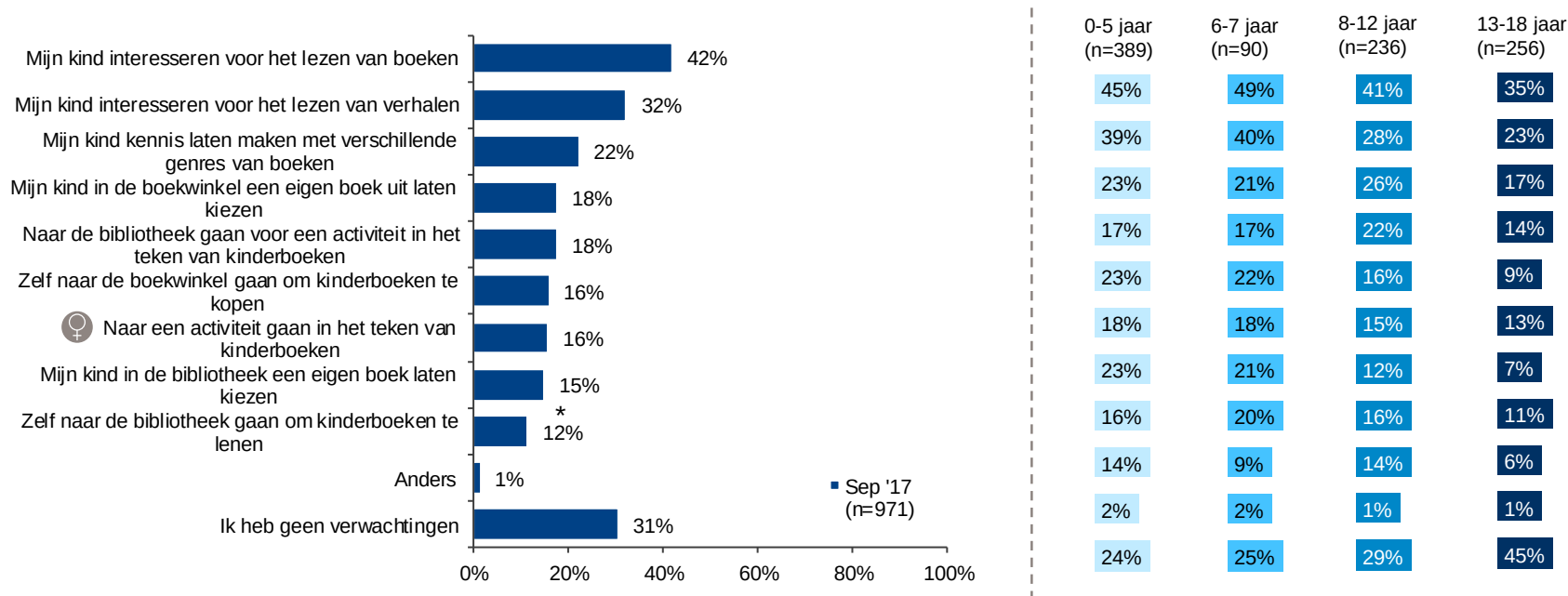
Basis: (beetje) bekend met Kinderboekenweek (n=244)

Basis: (beetje) bekend met de Gouden en Zilveren Griffels (n=244)

Kinderboekenweek draagt vooral bij aan het interesseren van kinderen voor het lezen van boeken of verhalen

Bijdrage Kinderboekenweek

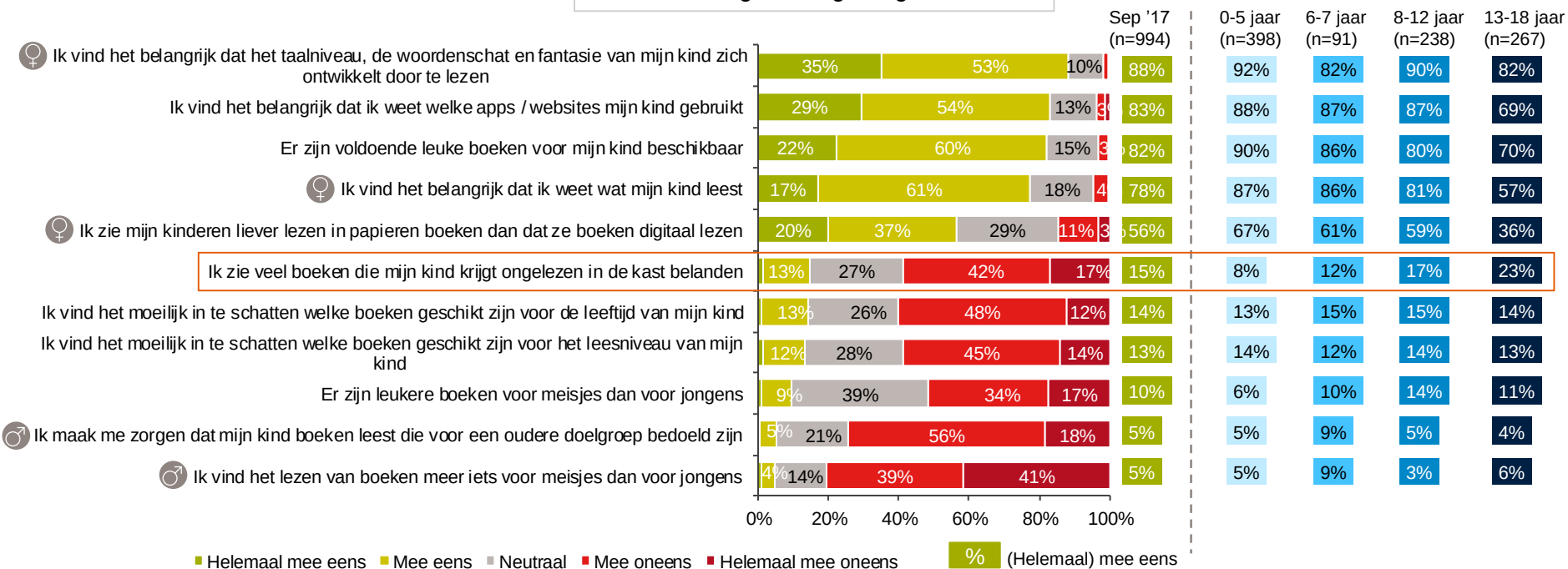
D06: Kunt u aangeven of de Kinderboekenweek volgens u 'bijdraagt aan' onderstaande situaties:

Verwachtingen en ontwikkelingen

De meeste kinderen lezen de boeken die ze krijgen ook daadwerkelijk

Stellingen verwachtingen en ontwikkelingen leesgedrag kinderen

E01: Kunt u aangeven in hoeverre u het eens of oneens bent met onderstaande stellingen?

© GfK November 17, 2017 | Boekenbranche meting 42 | september 2017

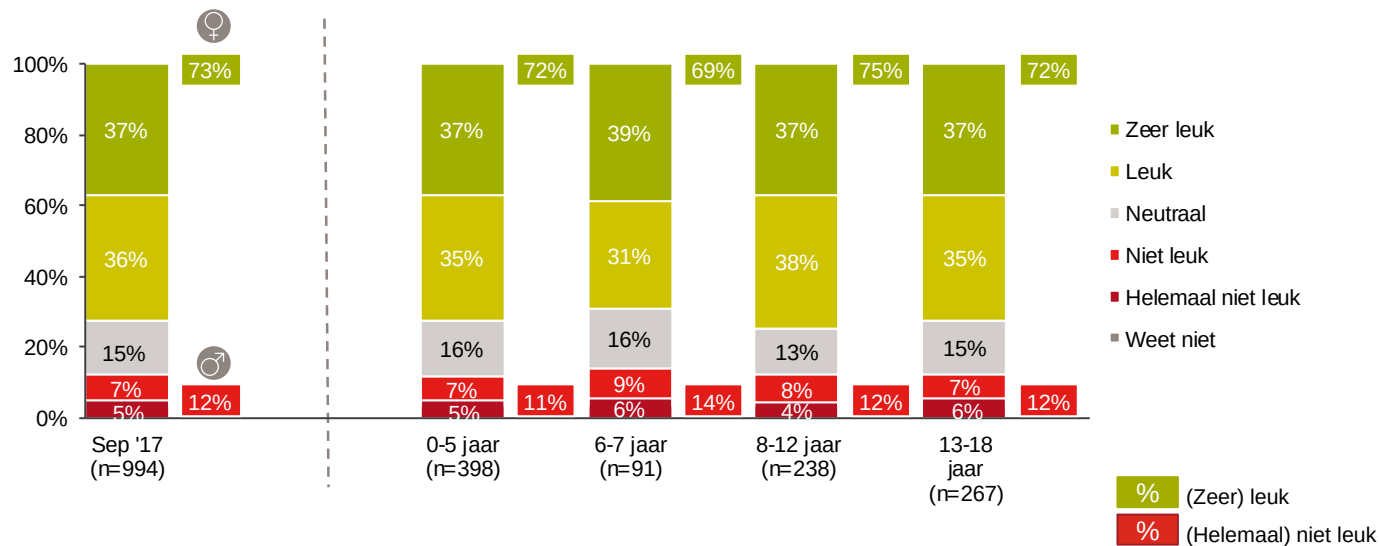
Basis: allen

Eigen leesgedrag

Lezen wordt door driekwart van de ouders als leuk ervaren

Mate waarin lezen leuk gevonden wordt

Een derde van de ouders leest drie keer per week boeken

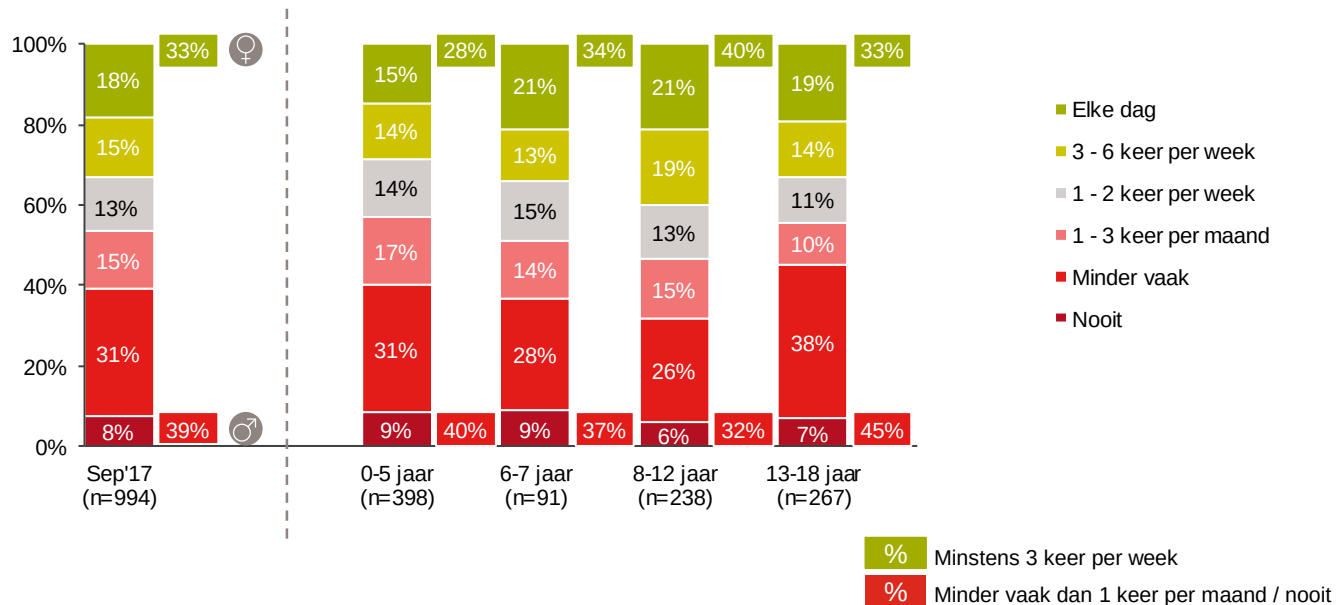

Leesfrequentie

Achtergrond:

Vrouwen lezen vaker op wekelijkse basis (elke dag, - 6 keer per week) terwijl mannen vaker aangeven niet te lezen.

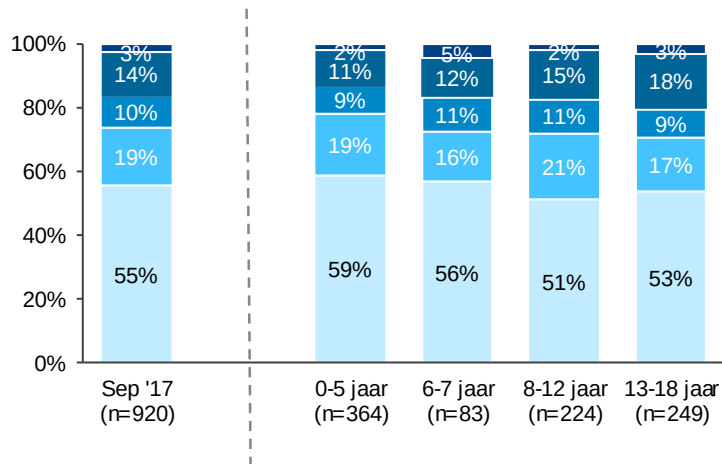
Jonge ouders (18-34) geven vaker aan nooit te lezen dan oudere ouders.

Ouders lezen overwegend papieren boeken

Papieren boeken vs. e-books

- Ik lees alleen maar e-books
- Ik lees vooral e-books en soms een papieren boek
- Ik lees ongeveer evenveel papieren boeken als e-books
- Ik lees vooral papieren boeken en soms een e-book
- Ik lees alleen maar papieren boeken

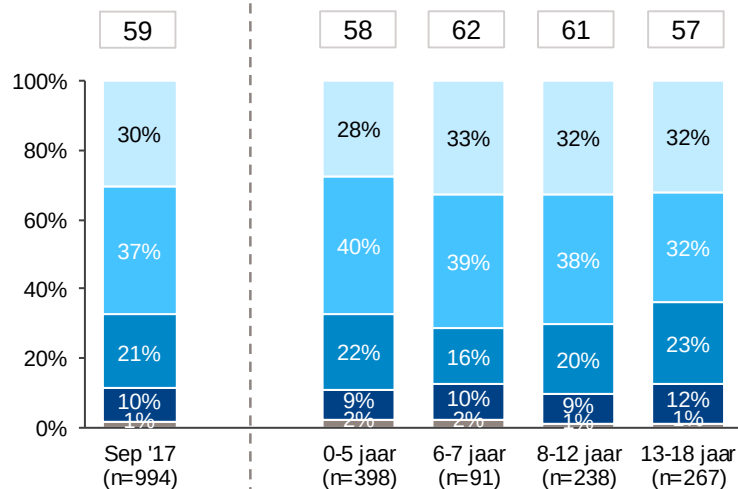
Gemiddeld heeft men meer dan 50 boeken in huis

Aantal boeken thuis

Achtergrond:

Hoogopgeleiden hebben gemiddeld meer boeken in huis dan midden- en laagopgeleiden.

Ouderen van 50 jaar of ouder hebben gemiddeld meer boeken in huis dan andere leeftijden.

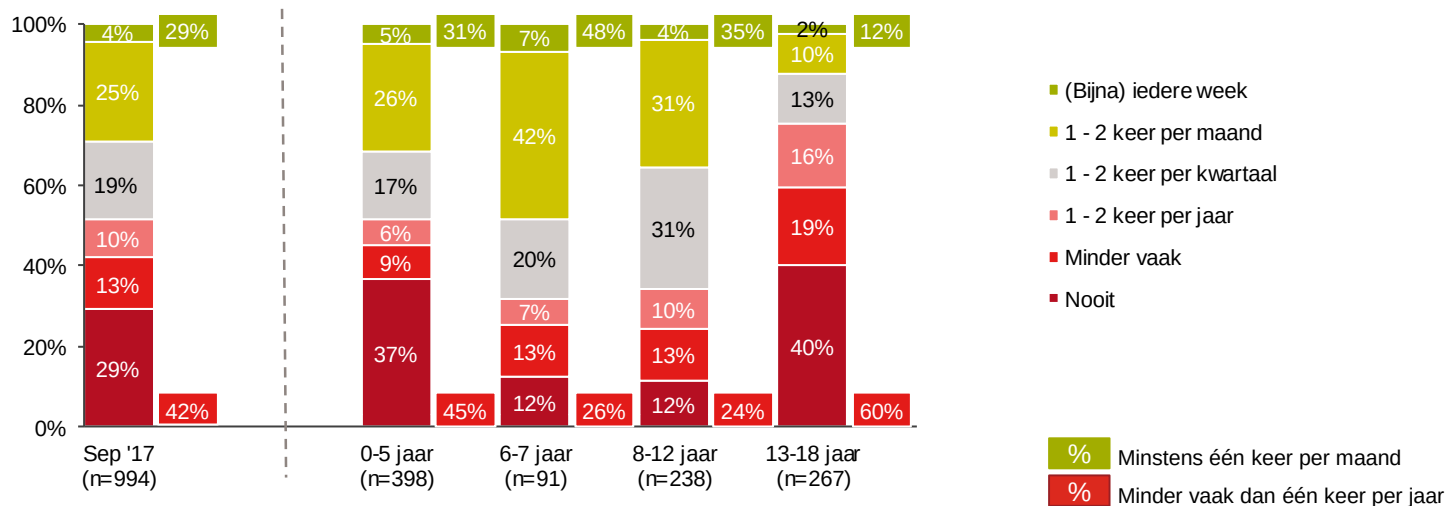
Gemiddelde

- Genoeg om 2 of meer boekenkasten te vullen (meer dan 100 boeken)
- Genoeg om 1 boekenkast te vullen (26-100 boeken)
- Genoeg om 1 plank te vullen (11-25 boeken)
- Geen of heel weinig boeken (0-10 boeken)
- Weet niet

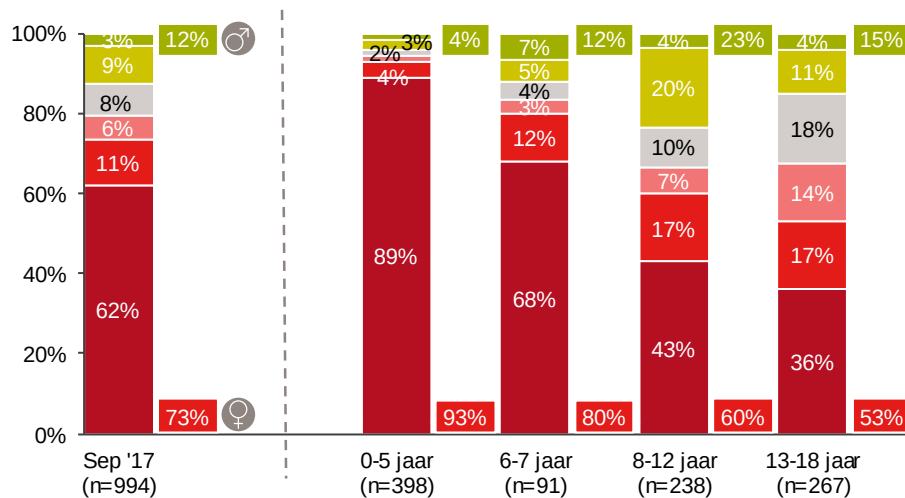
Bijlagen

Bijlage resultaten

Frequentie bibliotheekbezoek: Mijn kind en ik samen

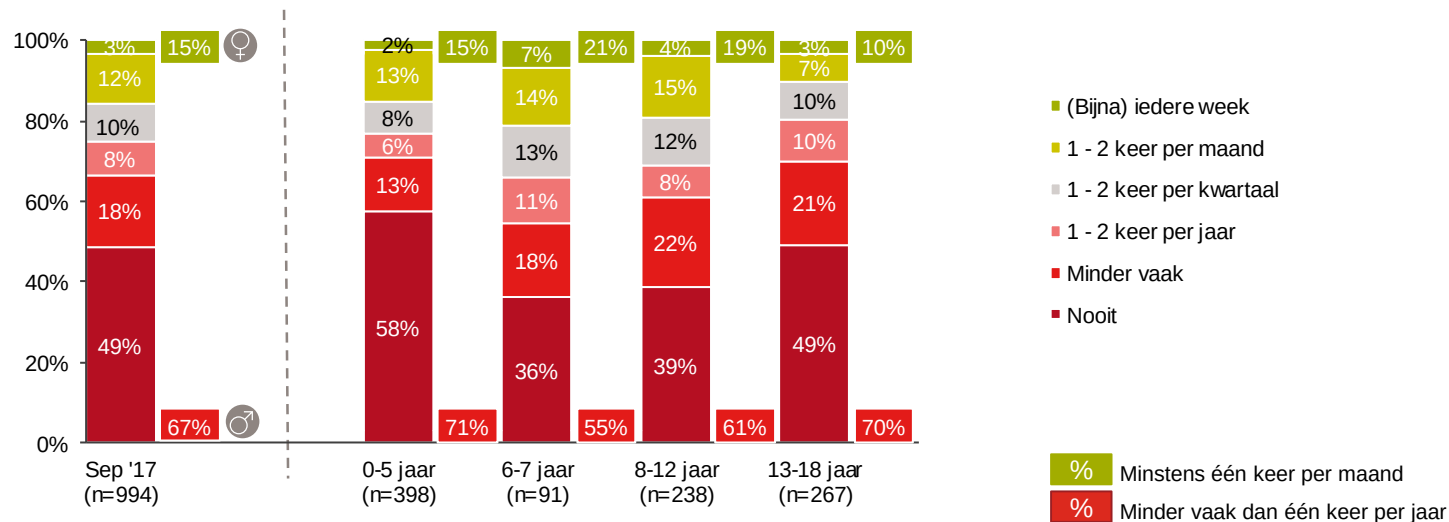
Frequentie bibliotheekbezoek: Mijn kind alleen

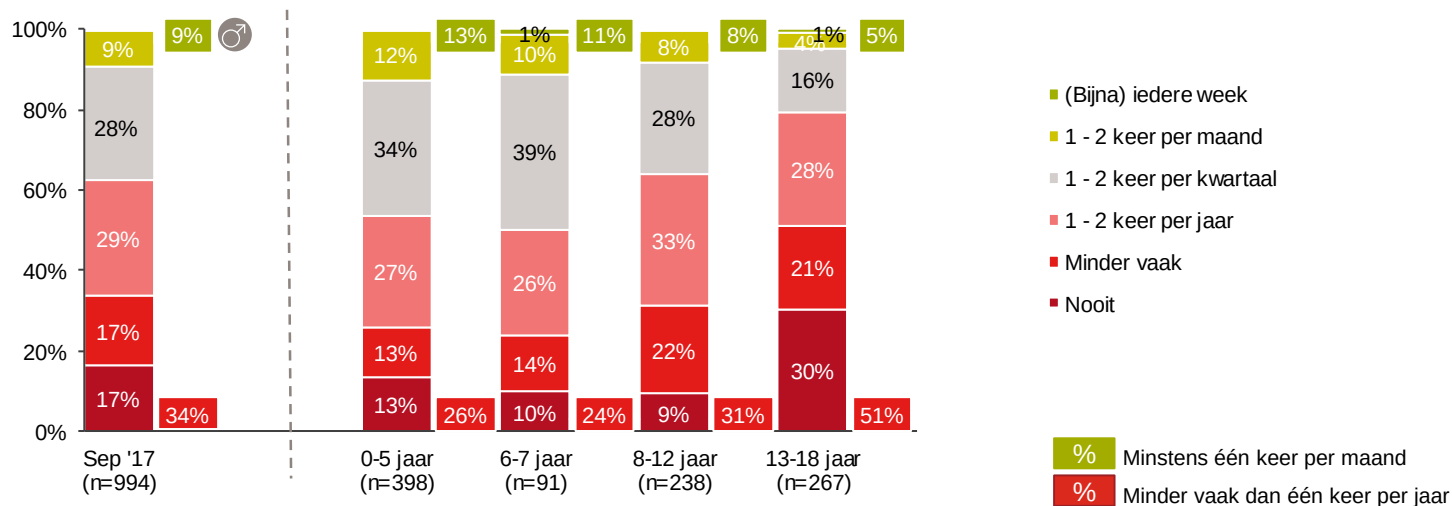
- (Bijna) iedere week
- 1-2 keer per maand
- 1-2 keer per kwartaal
- 1-2 keer per jaar
- Minder vaak
- Nooit

- % Minstens één keer per maand
- % Minder vaak dan één keer per jaar

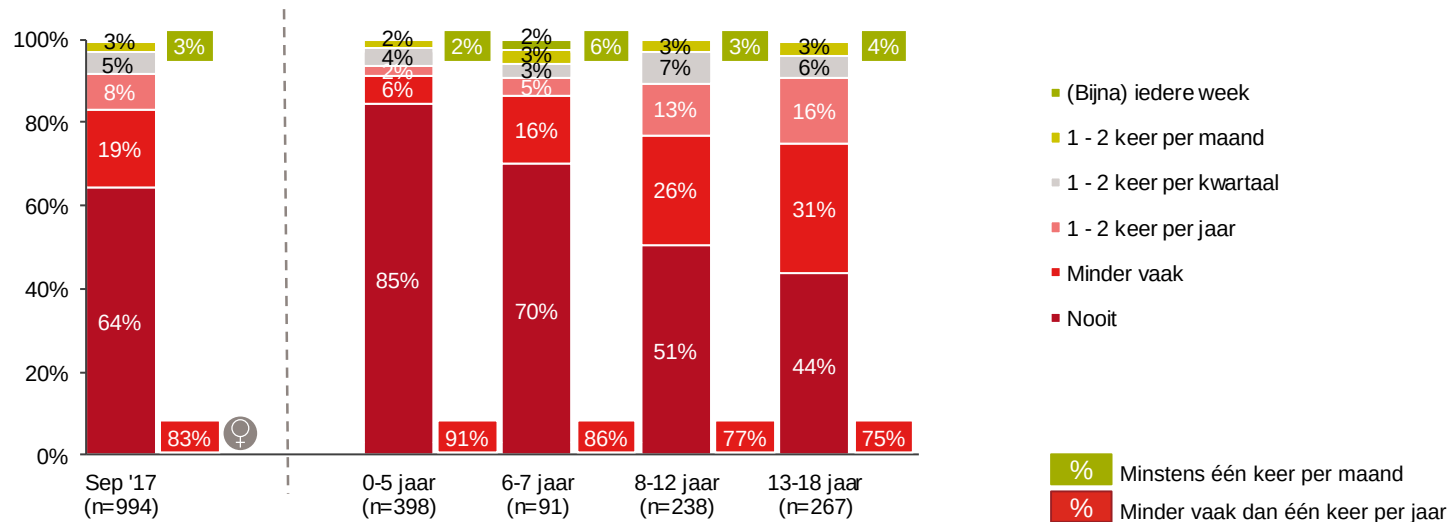
Frequentie bibliotheekbezoek: Alleen ikzelf

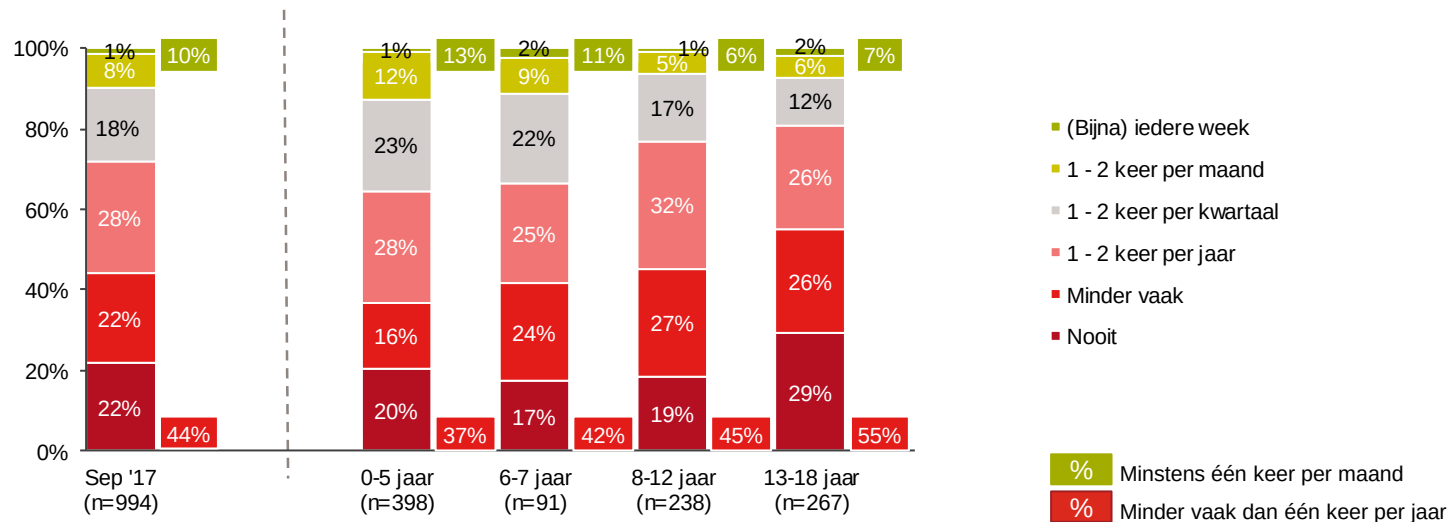
Frequentie boeken kopen: Mijn kind en ik samen

Frequentie boeken kopen: Mijn kind alleen

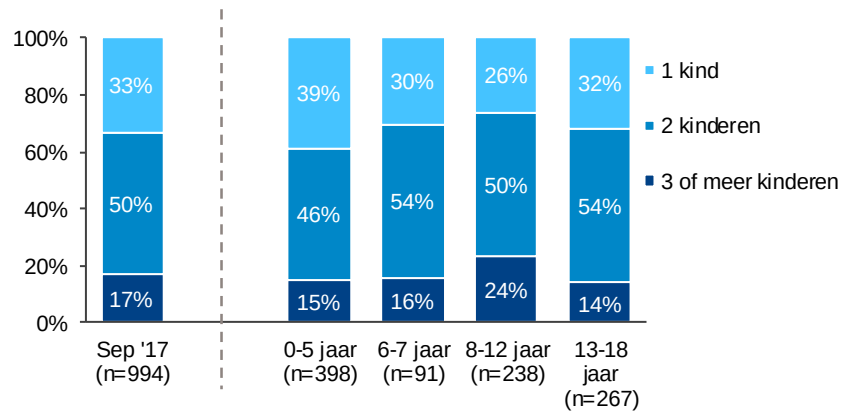

Frequentie boeken kopen: Alleen ikzelf

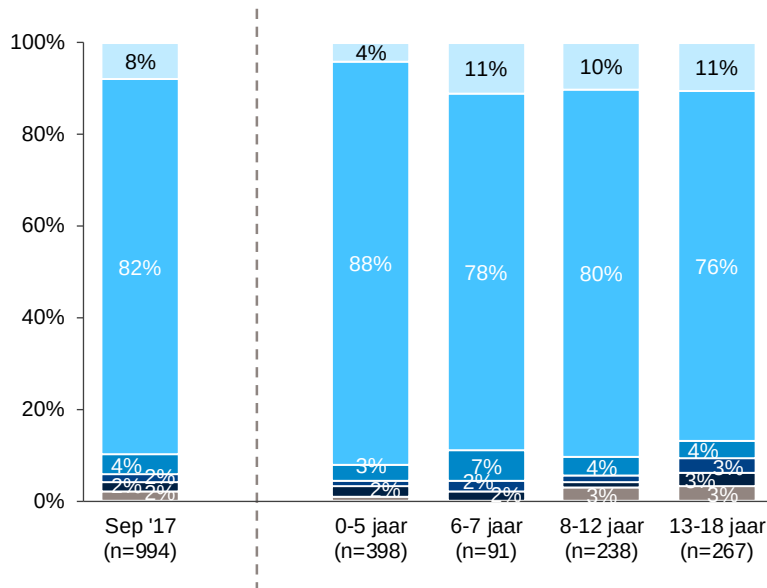

Achtergrondkenmerken

Aantal thuiswonende kinderen in huishouden

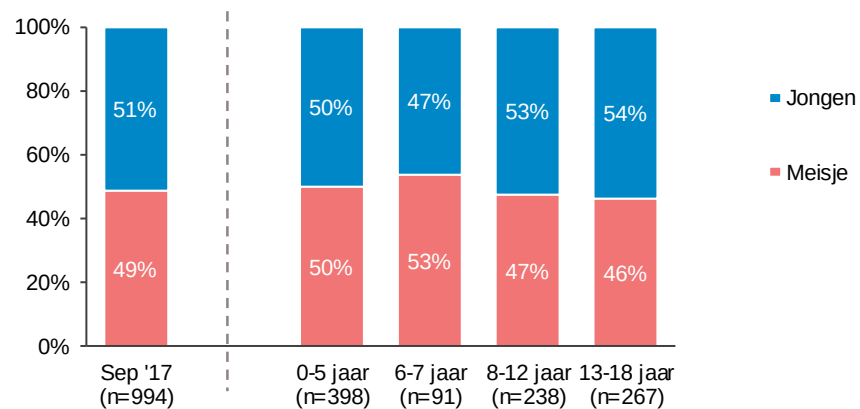

Thuissituatie

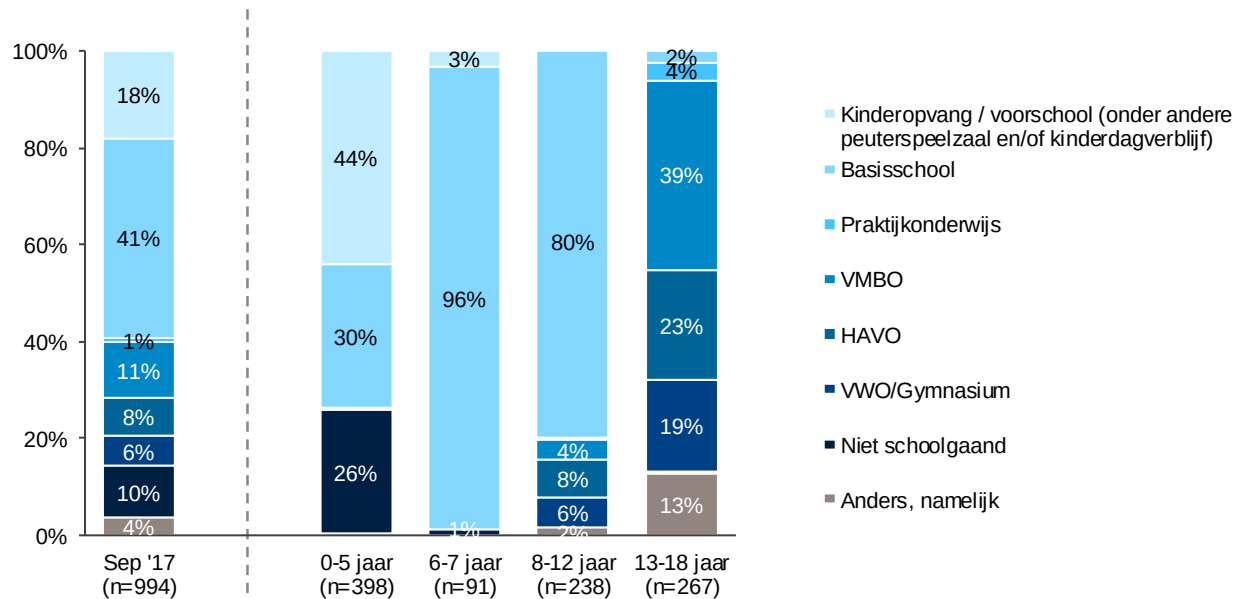

- Ik ben een alleenstaande ouder
- Mijn partner en ik zijn beiden de biologische ouders van ons kind / onze kinderen
- Ik ben zelf de biologische ouder van alle kinderen binnen ons huishouden, mijn partner is dat niet
- Mijn partner is de biologische ouder van alle kinderen binnen ons huishouden, zelf ben ik dat niet
- Ons huishouden bestaat uit een combinatie van kinderen waar een van de ouders de biologische ouder van is en de ander niet
- Anders

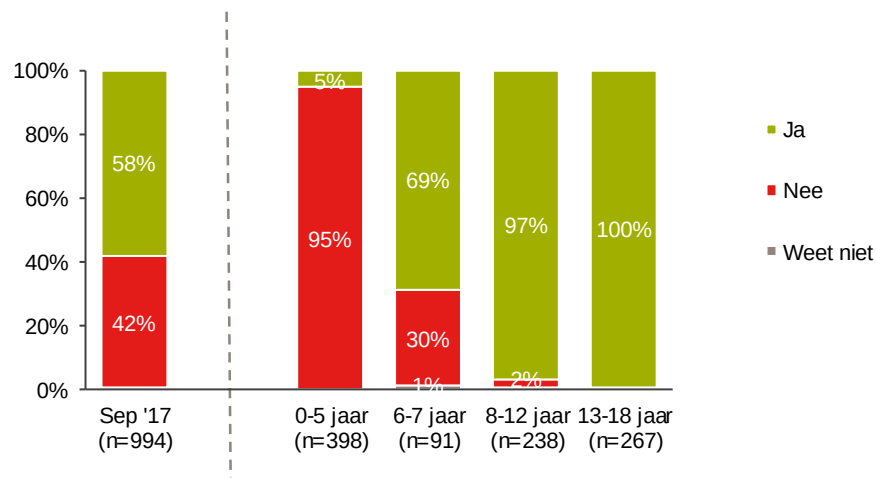
Geslacht jongste kind

Schoolniveau jongste kind

Leesvaardigheid kind

Onderzoeksverantwoording en certificering

Onderzoeksverantwoording

Methode

Online (CAWI in GfK Online panel)

Invulduur van de vragenlijst: circa 12 minuten

Onderwerpen van de vragenlijst: rol ouders in leesontwikkeling kind, leesgedrag kind, genres en aankopen/parallelen kopen en lenen, campagnes, verwachtingen en ontwikkelingen en eigen leesgedrag

Veldwerk

18 september tot en met 25 september 2017

Netto steekproef: n = 994

Steekproef

GfK Online Panel

Ouders van 18 jaar en ouder waarvan het jongste kind tussen de 0 en 18 jaar is.

De steekproef is door middel van weging representatief gemaakt op geslacht, leeftijd x opleiding, aantal kinderen en leeftijd jongste kind.

GfK en kwaliteit

GfK heeft kwaliteit hoog in het vaandel. GfK werkt volgens vaste procedures en leidt medewerkers op om op juiste wijze onze producten diensten te leveren. Op die manier garanderen we de beste kwaliteit.

- GfK hanteert een kwaliteitssysteem dat voldoet aan de eisen van ISO 9001: 2015 (de standaard voor een kwaliteitsmanagementsysteem), ISO 20252:2012 (de standaard voor het uitvoeren van Marktonderzoek) en ISO 26362:2008 (de standaard voor het opzetten en exploiteren van acces-panels).
- Internationaal is GfK lid van de [ICC / ESOMAR](#) (The World Association of Research Professionals), dit is de overkoepelende organisatie van marktonderzoekbureaus.
- Op lokaal niveau is GfK lid van de [MOA](#), Center for Information Based Decision Making & Marketing Research. Dit is een vereniging van bedrijven en instellingen die zich bezighouden met Market Research, Digital Analytics, Marketing Intelligence en Beleidsonderzoek.
- GfK volgt de [gedragscode voor onderzoek en statistiek](#), handelt strikt volgens de [Wet Bescherming Persoonsgegevens](#) en is ingeschreven bij het College Bescherming Persoonsgegevens.
- GfK bewaart de onderzoeksgegevens tenzij contractueel anders is overeengekomen

Certificering

Het onderzoek is uitgevoerd in overeenstemming met het quality systeem van GfK dat is gecertificeerd volgens de normen van NEN-EN-ISO 9001, ISO 20252 en ISO 26362. GfK onderschrijft de gedragsregels van E.S.O.M.A.R. (European Society for Opinion and Market Research) en is lid van de brancheorganisatie MOA (zie <http://www.moaweb.nl>).

De Onderzoeksgegevens zijn bedoeld voor eigen gebruik door Opdrachtgever. Zonder de voorafgaande toestemming van GfK mag Opdrachtgever deze niet, geheel of gedeeltelijk, aan derden ter hand stellen of door een derde laten gebruiken, of op welke wijze dan ook openbaar maken. Bij verkregen toestemming dient in dat geval bij de onderzoeksresultaten als bron "GfK <september 2017>" te worden vermeld. Exclusiviteit van verzamelde gegevens is gebaseerd op de Gedragscode van de MOA, art. 5 (zie <http://www.moaweb.nl>).